

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Canon XII., XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

vix vigesimum excessisset, uterque supplicavit pro dispensatione ætatis ad effectum assequendi præfatam Sacerdotalem Cappellaniam; Et disputato dubio -- An, & cui sit concedenda dispensatio in casu &c. Sacra Congregatio respondit -- Affirma-

tivè favore Jacobi -- Quæ resolutio confirmata fuit ab eadem Sac. Congregatione 24. Aprilis 1717. ubi proposito dubio -- An sit standum, vel recedendum à decis. -- responsum fuit -- In decis. --

CANON XII.

ALEXANDER III. Exoniens. Episcopo.

Quia Clerici quidam Advocatias Ecclesiarum comparant, vel quocumque modo possunt, acquirunt, ut postmodum eorum filii, vel nepotes ad easdem Ecclesias præsententur; Præcipimus, ut id arctius inhibere procures: Eisdem Advocationibus taliter acquisitis, appellatione postposita, spoliando.

CANON XIII.

Idem.

DE Jure verò Patronatus &c. Mandamus, quatenus si A. illud comparuit (cùm inconveniens sit vendi Juspatronatus, quod est spirituali annexum) contractum illum irritum esse decernas.

COMMENTARIUM.

EX his duobus Canonibus, quorum primus in Decretalibus legitur in ordine il 6., & secundus in ordine il 16. sequentes deducuntur conclusiones.

Prima: JUSPATRONATUS PER SE IPSUM EMI, VEL VENDI NON POTEST ABSQUE LABE SIMONIE.

Secunda: EMENS JUSPATRONATUS PER SE IPSUM PRINCIPALITER CUM INTENTIONE DEPRAVATA PRÆSENTANDI FILIUM, VEL NEPOTEM, IPSE JURE PRIVATUR IUREPATRONATUS -- Ita Innocentius, Abbas, Anania, Berous, Butrius, Gonzalez. hic gloss. in cap. querelam de Simon. verb. emi non potuit, & sancitum fuit à Sacro Concilio Tridentino cap. 9. sess. 25. de reformat., ut dicam infra Par. V. Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 2. quest. 5. art. 1., Rocc. de Curt. eodem tract. in verb. is, vel ipse num. 54., Rodoan. de Simon. par. 4. cap. 8. num. 17., Palma alleg. 159. num. 66., Lotter. de Benefic. lib. 2. quest. 9. num. 60. & seqq., & lib. 3. quest. 29. num. 80., Barbof. de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 71. nu. 35., Oliva de for. Eccles. par. 1. quest. 7. num. 21., Mantie. de tacit. lib. 4. tit. 12. num. 2. 9. 12. 16. & seq., Card. de Luc. de Jurepatr. disc. 56. num. 18., Rot. decis. 302. num. 4. par. 1. recent., & decis. 95. num. 3. par. 4. tom. 1. recent., Adden. ad decis. 46. num. 1. & seqq. par. 9. tom. 1. recent.

Simoniam juxta Panorm. in cap. Nemo de Simon., & Div. Thom. secunda secunda quest. 110. art. 19. est studiosa voluntas emendi, vel vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum, opere subsecuto, vel juxta Lotter. de re Benefic. lib. 3. quest. 29. num. 35., est conventio super re spirituali, aut spiritualitati connexa pro temporali commodo, Lege Ec-

Pars II.

D d

cle-

eclesiastica interdicta; dicitur autem simonia à Simone Mago, qui donum Spiritus Sancti emere voluit, ut ex venditione signorum, quæ per eum fierent multiplicatam pecuniam lucraretur, *Gonzal. in cap. 1. de Simonia num. 11.*, *Fagnan. in cap. Cum pridem de partibus num. 8.*

Simonia verò alia est mentalis, alia conventionalis, & alia realis. Simonia mentalis est datio, vel acceptio rei spiritualis pro temporali tanquam pretio absque ullo pacto tacito, vel expresso, itaut prava intentio dantis, vel recipientis nullatenus resulter, nec ex ipso opere externo, nec ex aliis circumstantiis. Conventionalis est pactum, seu conventio dandi, vel recipiendi rem spiritualem pro re temporali tanquam ejus pretio. Realis est ipsa traditio, & acceptio rei spiritualis pro temporali tanquam pretio, juxta *Gibalin. quest. 1. num. 2.*, *Fagnan. in cap. tua nos de Simon. num. 44.*, *Gonzal. in cap. Instructum de Simon. num. 3.*, & *in cap. fin. eodem tit. num. 2.*, *Vivian. de jurepat. lib. 6. cap. 5. num. 80.*, *Fondut. quest. Benefic. par. 3. cap. 160. num. 4.*

Et hæc alia est completa, ut est, quando ex utraque parte eventum fuit ad traditionem, alia incompleta, ut est ex.gr. quando traditur res spiritualis interveniente solo pacto, & conventionem, absque traditione alicujus rei temporalis. Insuper Simonia alia est prohibita de Jure Divino, ut est vendere gratiam, & Sacramenta, & alia prohibita de Jure positivo Ecclesiastico, ut est illa, quæ committitur in Beneficiis, juxta *Abbat. in cap. Significasti de elect. num. 5.*, *Fagnan. in cap. Cum pridem de pact. num. 3.* & *seqq.* Posita hujusmodi definitione, ac divisione Simonie ad intelligentiam eorum, quæ sunt hic dicenda,

Ratio utriusque conclusionis est, quia tam emens, quàm vendens Juspatronatus, quod est spirituali annexum; Comparant, & æquè in corde eorum existimant temporale, ac spirituale, quæ comparatio est injuriosa rei spirituali, non minùs quàm sit injuriosa Regi ejus comparatio cum Plebeo. Unde propter injuriam, quam faciunt rei spirituali justum, & congruum est, quòd priventur Juspatronatus, & quòd ipsis exprobetur, quod olim Beatus Apostolus Petrus ait Simoni -- *Pecunia tua tecum sit in perditionem; quia existimasti donum Dei pecunia possideri* -- *relat. in Can. Salvator 1. quest. 3.*

Quoad hujusmodi Conclusiones sequentes examinantur Casus:

ARGUMENTUM.

Substituta à Fundatore in Juspatronatus Gentilitio Causa Pia; si ultimus de familia ejus vita durante donet alicui Juspatronatus, & fiat concordia inter Donatarium, & Causam Piam substitutam, per quam cedatur ab hac eidem Donatario, ejusque descendentiis ad tertiam generationem Juspatronatus, & è contra relaxetur à Donatario favore Causæ Piæ certa summa pecuniarum, An hujusmodi concordia sit approbanda, vel potiùs improbanda tamquam simoniaca?

SUMMARIUM.

- 1 An, & cur fieri possit concordia super vastis sacris, & jure sepultura absque labe simonia, pretio interveniente, & num. 7. & 8.
- 2 Concordia, aut transactio inita super uni-

versitate honorum, cui sit annexum juspatronatus, pretio interveniente, est valida.

- 3 Concordia, aut transactio inita super honoribus, & præeminentis Patrono debitis, mediante pecunia, sustinetur.
- 4 Sustinetur etiam concordia, & transactio super forma presentandi alternis vicibus, aut per quam permutetur unum juspatronatus cum altero.
- 5 Concordia, vel transactio inita inter heredem, & donatarium ultimi de familia, & Monasterium substitutum super ipsomet juspatronatus, aut super jure presentandi cum interventu pecunie tanquam simoniaca non sustinetur, nec est confirmanda, & num. 6.
- 9 Ad hoc, ut Monasterium transigere possit, & concordiam inire super universitate honorum, cui sit annexum juspatronatus, aut super honoribus Patrono debitis, aut super ipsomet juspatronatus illud permutando cum alio juspatronatus requiritur cum consensu Regularium, tum beneplacitum Apostolicum. Limita, ut n. 10.

CASUS

C A S U S I.

Reservato Jurepatronatus à quodam Fundatore pro ejus Familia, & huic substituto Monasterio A. Ultimus de familia ejus vita durante donavit Titio Juspatronatus. Iste autem devenit ad concordiam cum præfato Monasterio, per quam hoc se obligavit cedere, & renunciare Titio, ejusque descendentibus usque ad tertiam generationem Juspatronatus, itaut ea extincta illud rediret ad Monasterium, & è contra Titius se obligavit relaxare eidem Monasterio certam summam pecuniarum. Queritur an huiusmodi concordia inita inter Monasterium præfatum, & Titium Donatarium super Jurepatronatus sit confirmanda, vel potius improbanda!

1 Primo aspectu respondendum videtur affirmativè. Valet enim concordia super rebus Sacris, per quam ipsæ cedantur, & renunciatur mediante pretio, ut patet in Vasis Sacris, quæ licet Spiritualibus annexa vendi possunt absque Crimine Simonia, ad *Text. in cap. ea enim* 10. *quest. 2.*, & *in cap. aurum* 11. *quest. 2.* *Fagnan. in cap. cum pridem de pact. nu. 68.*, & in jure sepulturæ, quod etfi Spiritualibus annexum cedi, & vendi potest absque Simonia *Valeron. de transact. tit. 3. quest. 6.* Ergo etiam valida erit concordia, per quam Monasterium substitutum in jurepatronatus in defectum eorum de familia cedat, & renunciat Donatario ultimi de familia Juspatronatus, aut jus præsentandi pretio interveniente.

2 Sed veritas est in contrarium, pro cuius assentione præmittendum est, quod concordia, aut transactio multipliciter fieri, & concipi potest inter Partes, videlicet super Universitate rerum, & jurium, cui sit annexum juspatronatus; super fructibus juspatronatus, & expressè super ipsomet jurepatronatus. Si concordia fiat inter Partes super Universitate temporali rerum, & jurium, ex. gr. si Monasterium substitutum in defectum eorum de familia cedat, & renunciat hæreditatem, cui sit annexum Juspatronatus, & è contra Donatarium ultimi de familia det, & cedat pro dicta hæreditate certam, & æquivalentem summam pecuniarum Monasterio, huiusmodi concordia

Pars II.

dia, & transactio valet, & sustinetur, & confirmari potest à Sede Apostolica, quia Juspatronatus titulo venditionis universitatis bonorum transferri, & alienari potest ad *Text. in cap. ex literis*, & *cap. cum sæculum de jurepat.*, de quo infra *Can. XIV.*, & *Can. XV.*

3 Si concordia, aut transactio fiat inter hæredem, vel Donatarium ultimi de familia, & Monasterium substitutum in jurepatronatus super fructibus ejusdem juspatronatus, videlicet super honoribus, & præminentis Patrono debitis, itaut Monasterium se obliget dare præfato hæredi, aut Donatario omnes honores, & præminentias Patrono competentes, & è contra idem hæres ultimi de familia se obliget dare Monasterio pro his omnibus certam summam pecuniarum; Huiusmodi concordia, & transactio est valida, & confirmanda venit à Sede Apostolica, quia cum honores, & præminentia sint merè temporales, vendi possunt absque labe Simonia, *Barbos. in cap. abolendæ de sepultur. num. 6.* *Olea de cess. jur. quest. 8. num. 23.*, & *seq. Valeron. de transact. tit. 3. quest. 6. num. 43.*, & *seqq.*

4 Si orta lite inter plures Compatronos super forma presentandi fiat concordia, & transactio inter ipsos alternis vicibus presentandi, hæc concordia sustinetur, utpote tendens in utilitatem Ecclesiæ, quæ sic facilius providetur de Rectore, ad *Text. in Clement. plures de jurepat.*, de quo infra *Part. IV. Can. II.* sicuti si fiat concordia, transactio, aut compositio inter Laicum, & Monasterium, per quam Monasterium cedat Laico Juspatronatus Ecclesiæ, ad quod fuit substitutum, & è contra Laicus cedat Monasterio aliud juspatronatus, quod habet respectu alterius Ecclesiæ, ista compositio, & concordia si aliàs non tendat in præjudicium Ecclesiæ sustinetur, quia non est Simoniaca ad *Text. in Canone nemini* 16. *quest. 7.* *Anan. in cap. prætereà de transact. num. 2.*, ibique *Butr. num. 4.* *Gonzal. num. 6.*, & *7.* *Imol. num. 2.*, & *in cap. super eo eodem tit. num. 5.* *Bellamer. in cap. statuimus de transact. num. 1.*, & *seqq.*

5 Si vero fiat concordia, aut transactio inter hæredem, aut Donatarium ultimi de familia, & Monasterium substitutum super ipsomet Jurepatronatus, aut super jure

jure præsentandi cum interventu pecuniæ hujusmodi concordia tanquam Simoniacæ non sustinetur, nec est confirmanda, juxta *Text. expressum in cap. Præterea il primo de transact.* ibi -- *Præterea quando inter Laicos, & Viros Religiosos de præsentatione alicujus Ecclesiæ questione suborta transigitur inter eos; Ita quod præsentationem Laicus obtineat; Religiosi verò novam, vel majorem percipiant portionem, in qua prius nullam, vel minorem habere consueverunt, an hujusmodi transactio teneat, quaesivisti; Cùm igitur ipsa pactio Simoniacæ merito videatur, de jure non tenet, nec ex ea Religiosi ullum commodum debent invenire* ibique *Abb. num. 1. Anan. num. 1. Butr. num. 1., & seqq. Imol. num. 1.; & seqq. Bellamer. Barbos. num. 1. Gonzal. num. 3. Ciarlin. controvers. 107. num. 83.*

- 6 His præmissis in casu præsentanti concordia, quam inierunt inter se hæres, aut Donatarius ultimi de familia, & præfatum Monasterium substitutum in Jurepatronatus in defectum eorum de familia non fuit super aliqua Universitate bonorum, cui esset annexum Juspatronatus, nec super honoribus Patrono competentibus, nec super forma præsentandi alterius vicibus, nec super permutatione unius Patronatus cum alio; Sed concordia fuit per eos expressè inita super jurepatronatus, aut super jure præsentandi cum interventu pecuniæ, per quam Monasterium cessit, & renunciavit hæredi, aut Donatario ultimi de familia juspatronatus, ad quod fuit substitutum in defectum omnium de familia, & hæres cessit Monasterio certam summam pecuniarum, adeoque tamquam Simoniacæ sustineri non potest, nec est confirmanda à Sede Apostolica, juxta supradictum *Textum in cap. præterea*, & alias auctoritates superius adductas, quibus addo *Rocch. de Curt. de jurepat. verb. jus quest. 1. Lambertin. eodem tract. lib. 3. quest. 9. art. 6. per tot. Vivian. eodem tract. par. 2. lib. 9. cap. 3. num. 6. in fine Fagnan. in cap. cum pridem de pact. Palm. Nep. alleg. 159. num. 49. Valeron. de transact. tit. 3. quest. 6. nu. 40. Urceol. eodem tract. cap. 27. num. 2. & seq. & ita resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in Neapolitana Beneplaciti 4. Martii, & 6. Maji 1690., & in Romana 27. Januarii 1691., & novissimè me*

Studente apud R. P. D. meum Petra in Aretina concordia 16. Januarii 1712. ubi substitutis à Fundatore Ecclesiæ S. Joannis Baptistæ Loci Buccini Aretinæ Diocesis in Jurepatronatus Patribus Servitis Conventus Sanctissimæ Annuntiæ Civitatis Florentiæ in defectum eorum de Familia de Comitibus, Sanctus de Satis Donatarius ultimi de dicta Familia devenit ad concordiam cum prædictis Patribus sub reservatione Beneplaciti Apostolici. Quòd nempe iidem Patres cedant, ac renuncient eidem Sancto, ejusque descendentibus usque ad tertiam generationem dictum Juspatronatus, & post eam finitam illud redeat ad ipsos Patres. Et è contra idem Sanctus teneatur relaxare favore primodiæ Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ summam scutorum 300. quo stante proposito dubio -- *An, & quomodo concordia sit confirmanda* -- responsum fuit -- *Negative* --

- 7 Non obstat paritas in contrarium desumpta à Vasis Sacris; Quoniam Vasa licet Sacra tamen continent materiam merè temporalem, ratione cujus vendi possunt absque labe Simoniacæ dummodò ratione consecrationis majus pretium non recipiatur: cùm hac tamen distinctione, quòd si vendantur ad usus prophanos sunt prius infringenda, si vero vendantur Ecclesiæ ad usus Sacros, vendi possunt integra, hæc materia temporalis considerari non potest in jurepatronatus, & ideo non mirum, si Vasa Sacra vendi possunt, & non juspatronatus absque labe Simoniacæ; *Barbos. in cap. præterea de transact. num. 2.*
- 8 Minusque adversatur alia paritas desumpta à jure sepulturæ; Etenim jus sepulturæ considerari potest secundum se, & ratione loci honorifici, ubi fiat sepultura; Si consideretur secundum se, falsum est, quòd vendi possit absque Simoniacæ; Si verò consideretur ratione loci honorifici vendi potest absque Simoniacæ, quia locus honorificus est quid temporale, & pretio æstimabile *Barbos. ubi supra num. 2. Turricell. de reb. Eccles. non alienan. cap. 8. num. 18. Gratian. discept. 110. num. 10., & seq., & discept. 210. num. 1. & seq.*

- 9 Patet igitur ex supradictis, quod Monasterium, licet non possit transigere, nec con-

concordiam inire expresse super jurepatronatus, aut super jure presentandi cum interventu pecunie, potest tamen transactionem, aut concordiam inire super Universitate Bonorum, cui sit annexum juspatronatus, aut super honoribus, & preeminentiis Patrono debitis, interveniente pecunia, aut super ipsomet jurepatronatus illud permutando cum alio jurepatronatus. Sed ad hoc ut hujusmodi concordia, & transactio super his omnibus sustineatur preter causam necessitatis, vel utilitatis, requiritur consensus Superioris, ac omnium, vel saltem majoris partis Regularium Monasterii, non quidem pro solemnitate, sed pro interesse ejusdem Monasterii, *Card. de Luca de alienat. discurs. 1. num. 4. Turricell. de rebus Eccles. non alienan. cap. 5. num. 7.* Ac etiam requiritur Beneplacitum Apostolicum, itaut si Monasterium a Fundatore substitutum in universitate bonorum, cui sit annexum juspatronatus, aut in ipsomet jurepatronatus in defectum eorum de familia cederet, renunciaret, aut dimitteret dictam Universitatem, aut honores, & preeminentias Patrono debitas Donatario ultimi de familia, interveniente pretio, vel permutaret juspatronatus, ad quod fuit substitutum cum alio jurepatronatus, quod ipse Donatarius habet in alia Ecclesia absque Beneplacito Apostolico hujusmodi concordia, & transactio non sustineretur, quia Ecclesia, vel Monasterium, non potest alienare, nec remittere jura propria certa absque Beneplacito Apostolico, juxta *Extravagant. Ambitiosæ de reb. Eccles. non alienan. Cephal. conf. 133. num. 78. Altograd. conf. 27. num. 29. lib. 1. Gratian. discept. Eccles. 674. num. 6., & seqq. Card. de Luca de alienat. disc. 1. num. 18. Urceol. de transact. cap. 23. num. 4., & 5. Andreol. controvers. 372. num. 1., & seq. Turricell. de reb. Eccles. non alienan. cap. 8. num. 13., & n. 19. cum seqq.*

Nisi Fundator substituendo Monasterium in jurepatronatus in defectum eorum de familia, dedisset ei facultatem illud alienandi absque hujusmodi Beneplacito, *Card. de Luca de alienat. dicto discurs. 1. num. 128.*

ARGUMENTUM.

Simoniam an committatur, si quis nominetur ad Canonicatum erigendum, cum pacto, ut futurus Canonicus teneatur reficere expensas, quæ erogantur in lite agitata pro dicti Canonicatus erectione?

SUMMARIUM.

- 1 *Pactum, ut nominatus ad Canonicatum erigendum teneatur reficere expensas, quæ erogantur in lite agitata pro dicti Canonicatus erectione, an sit simoniacum?*
- 2 *Quæ pacta apponi possunt in presentatione absque simonia?*
- 3 *Conditiones, quæ de jure insunt non inducunt simoniam.*
- 4 *Pœna, præsertim privationis, excusatur per quancumque ignorantium probabilem.*

CASUS II.

IN defectum propriæ lineæ ordinavit Titius in ejus ultimis tabulis erectionem Canonicatus in Ecclesia Cathedrali, reservato Jurepatronatus favore Capituli; Cumque purificata jam dicta substitutione ejus hæres renueret dictam erectionem facere, fuit à Capitulo judicialiter conventus coram A.C., dictoque judicio pendente Capitulum nominavit ad Canonicatum ut supra erigendum, Cajum, sub ea lege, & pacto approbato ab Episcopo, quod nominatus teneatur reficere expensas Ecclesiæ pro lite agitata pro recuperatione nonnullorum bonorum Canonicatus, aliàs non intelligatur nominatus. Lite postmodum superata, sequutaque Canonicatus erectione, Cajus vigore præfatæ nominationis non solum fuit institutus, sed etiam ad titulum ejusdem Canonicatus promotus.

Quo casu quæritur primò -- *An tam Canonici, quam Cajus indigeant absolutione in utroque foro, & quatenus affirmativè?*

Secundò: *An Cajus sit privandus Canonicatu &c.?*

- I** Ad utrumque negativè respondendum cenfeo, quoniam expensæ litis fieri non debebant à Capitulo, cujus jus presentandi non erat in controversia, sed ex bonis, seu fructibus ipsius Canonicatus noviter

viter erigendi; Unde cum pactum, ut Cajus reficeret expensas litis agitate pro erectione Canonici à Capitulo non sit pactum faciens necessarium, quod erat voluntarium, sed sit pactum propalans debitum necessarium ejusdem Caji super Canonatu erigendo, per regul. *Text. in cap. ut praterita 45. de election.* quam opinionem tenuit etiam Sacra Congregatio Concilii in *Meliten. expensarum 3. Martii 1686.* sequitur, quod pactum supradictum non sit simoniacum, & consequenter Canonici, & Cajus non indigent absolutio- ne, nec Cajus privari debet Canonatu.

- 2 Sicuti pacta, quibus quis presentatur à Patrono, ut teneatur jura Beneficii tueri, & scripturas recuperare, aut teneatur alere ipsum Patronum, & ei dare alimenta in casu inopiæ, aut aliquid contribuere pro reparatione Ecclesiæ Patronalis, vel in hujus utilitatem non sunt simoniaca. Ratio est, quia Canonicus, aut Beneficiatus renetur de jure communi defendere jura Canoniciatus, & Beneficii, alere Patronum egenum, reparare Ecclesiam, ut dixi *Par. I. Can. IV. Cas. X. num. 1.*, & conditiones, quæ de jure insunt, non inducunt simoniam, juxta *glos. in cap. significasti de elect. verb. Conditione, ibique Anan. num. 1. Abb. num. 6. Butr. num. 5. Fagnan. in cap. tua nos de simonia num. 16. Rota decis. 137. num. 1. post Consl. Criminal. Farinac. tom. 1.* Eò magis, quia supradictum pactum fuit approbatum ab Episcopo, ideoque potuerunt Partes per bonam fidem in Episcopo evitare omnem culpam, & poenam, & si per ignorantiam simoniacè contraxissent, cum regula sit evitare omnem culpam, & poenam ex actu ignoranter peracto, quatenus ignorantia sit probabilis ex justa causa, præsertim sub fide alicujus viri docti, ut notat *Panormitan. in cap. Apostolica num. 2. de Cleric. excommunicat., ibique Gonzal. nu. 5., & juxta Text. in cap. ut anima num. 2. de constit. in 6.*

- 4 Et prodest regula, quod omnis poena, præsertim privationis, excusatur per quamcumque ignorantiam probabilem, ubi abest dolus, ut in *l. 42. ff. de penis, cap. in penis de regul. jur. in 6. Rot. decis. 473. coram Puteo, & decis. 110. num. 21. coram Ottobono.*

Et ita fuit resolutum à Sacra Congre-

gatione Concilii in una *Civitat. Plebis prætense Simonia 7. Julii 1696.*, quam resolutionem post hæc scripta inveni relatum à *Bertacchin. vot. decisiv. 114. n. 5.*

ARGUMENTUM.

Simoniam committit, qui convenit cum Patrono, se aucturum dotem Beneficii, dummodo ad illud presentetur, secus autem si solum supplicet pro presentatione sui ipsius.

SUMMARIUM.

- 1 In augmento dotis, seu in redotatione Beneficii potest deduci in pactum jus patronatus activum absque simonia, secus jus patronatus passivum favore redotantis, & quare? Vide num. 4.
- 2 Dum presentatur quis ad Beneficium potest augere dotem illius absque simonia; sed intellige, ut num. 5.
- 3 Augens dotem Beneficii cum pacto, & conditione, ut ad illud presentetur, committit simoniam.
- 6 Augens dotem Beneficii potest rogare Patronum, ut eum presentet absque labe simonia, si sit dignus, secus si sit indignus & num. 7.

CASUS III.

VAcante Beneficio de Jurepatronatus, cum ejus fructus essent valde diminuti; Titius convenit cum Patrono se aucturum dotem mediante assignatione cujusdam vineæ, dummodo ad illud presentetur, in cujus conventionis, seu pacti executionem de facto idem Titius auxit dotem Beneficii, & correspondivè presentatus fuit à Patrono. Quæritur an hujusmodi conventio, aut presentatio sit simoniaca?

- 1 Respondendum videtur negativè; potest enim quis augere dotem, seu redotare Beneficium cum pacto, & conventionem acquirendi Juspatronatus activum absque labe simoniæ, juxta *Can. III.* de quo *Par. I.* dummodo concurrant requisita, de quibus ibi *Cas. X. num. 3. & seqq.* Ita etiam poterit quis augere dotem, & redotare Beneficium cum pacto, & conventionem acquirendi Juspatronatus passivum favore sui, seu jus, ut presentetur à Patrono ad illud, nec hujusmodi pactum, seu conventio

ventio erit simoniaca. Non minus namque est quid spirituale, aut spirituali annexum Juspatronatus activum, quam sit passivum; Si igitur ex redotatione Beneficii acquiri potest Juspatronatus activum, & hoc in eadem redotatione deduci in pactum, & conventionem absque simonia; Poterit etiam ex eadem redotatione acquiri Juspatronatus passivum, & in ipsa deduci in pactum, & conventionem, absque eo, quod conventio hæc sit simoniaca. Ratio est, quia potest quis tempore receptionis spiritualium, & dum præsentetur ad Beneficium dare aliquid temporale, & augere dotem illius absque simonia, *Abb. in cap. tua nos de simon. n. 4., Gonzal. num. 2.*

3 At hoc non obstante censeo augere dotem, seu redotare Beneficium, sive Ecclesiam cum pacto, & conditione, ut redotans ad illud præsentetur si non interveniat Beneplacitum Apostolicum, etiam si adsit consensus Episcopi, esse simonicum, dum habemus *Textum literalem in cap. tua nos de simon.* per quem canonizatur pro simoniaca conventio illa, qua traduntur bona alicui Ecclesie, aut Beneficium, ut postmodum tradens illud obtineat, & ad illud præsentetur, aut admittatur ibi -- *Tua nos duxit discretio consulendos &c. discretioni tue taliter respondemus, quod si quis Clericus cum conditione, vel pacto largiatur, aut offerat bona sua, ut illa postmodum pro præbenda retineat, & in Canonicum admittatur, hujusmodi oblatio, vel receptio fieri non poterit sine vitio simoniae, cum in talibus omnis pactio, aut conventio cessare debet, juxta Canonicas sanctiones -- ibique Abbas nu. 1., Fagnan. nu. 3. cum plurib. seqq. Barbof. num. 1., & ita fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii in Alexandrina augmenti dotis Canonizatus 12. Aprilis 1687.*

4 Non obstat, quod ex augmento dotis, seu ex redotatione Beneficii, concurrentibus debitis requisitis, acquiri possit Juspatronatus activum, & hoc deduci in pactum, & conventionem in ipsa redotatione absque simonia; quia acquirere Juspatronatus ex redotatione, est dispositio juris communis, & est conditio, quæ de jure insit, nisi expressè, vel tacitè remittatur, juxta *Can. III.*, de quo *Par. I.*, at acquirere Juspatronatus passi-

vum ex augmento dotis, aut redotationis Beneficii favore redotantis non est dispositio juris, immo hæc reprobatur à jure, ut *in d. cap. tua nos*; Unde non mirum, si deducere in pactum, & conventionem in redotatione Beneficii Juspatronatus activum non sit simonicum, secus deducere in pactum Juspatronatus passivum favore redotantis, cum deducere in pactum dispositionem juris communis, & ea, quæ de jure insunt, non inducat simoniam, juxta auctoritates superius relatas *Cas. II. num. 2. & seq.*

5 Nec adversatur, quod quis dum præsentatur, possit augere dotem Beneficii, eique conferre bona propria absque simonia; Hoc enim est verum saltè quoad simoniam conventionalem, aut realem, quidquid sit de mentali, si augeat dotem Beneficii, & det illa bona purè, & simpliciter sine pacto, secus si det illa cum pacto, & conditione, ut præsentetur. *Abb. in cap. tua nos de simon. num. 1. & 4., ibique Gonzal. num. 2.* quia licet augere dotem Beneficii, aut Ecclesie sit valde bonum, & honestum, ac laudabile secundum se, tamen si deducatur ad pactum, & conventionem, est inhonestum, & simonicum, juxta *Mohedan. decis. 1. num. 7. de simon.*, *Tondut. quest. Benefic. par. 3. cap. 160. n. 5. tom. 2.*

6 Potest tamen absque labe simoniae ille, qui vult augere dotem Beneficii de Jurepatronatus rogare Patronum, ut eum præsentet, dummodo sit dignus, & si præsentatio sequatur, non est simoniaca. Ratio est, quia humiles preces emissa à digno pro Beneficio spirituali consequendo non inducunt simoniam, ita *Abb. in d. cap. tua nos num. 1., ibique Anan. num. 3., Butr. num. 4., Fagnan. num. 31.* secus autem si sit indignus, & hujusmodi preces porrigeret, aut preces essent importunae, absque dubio simoniam committeret, dum non gratis accipitur munus, quod petenti donatur, juxta *glass. in cap. Et si questiones verb. non petenti de simon.* *Abb. in cap. per inquisitionem de elect. num. 5. gloss. in cap. tuam de etat. & qualitat., ibique Abb. num. 3.* quam citat *Fagnan. ubi supra n. 32.* addens hanc distinctionem procedere quoad Canonicatus, & alia Beneficia simplicia, secus quoad majora Beneficia, scilicet Prælaturas, & Episcopatus, in quibus

quibus se nemo ingerere debet, juxta
*Text. in cap. qualiter de elect. cap. iam du-
dum de præben.*

ARGUMENTUM.

Præsentatio facta à Patrono cum pacto, ut
Beneficiatus de fructibus Beneficii ei
solvat certam pensionem, an sit simo-
niaca?

SUMMARIUM.

- 1 Patronus ali, & sustentari debet de fru-
ctibus Beneficii.
- 2 Patronus si in actu præsentationis deducat
in pactum pensionem modici valoris, an
committat simoniam, & num. 11.
- 3 Sacerdos recipiens pecuniam, ut celebret
Divina, Episcopus remittens Jura Epi-
scopalia pro annua pensione, Abbreviato-
res, & Plumbatores exigentes pecuniam
pro confirmatione Episcoporum, an com-
mittant Simoniam? & num. 12.
- 4 Patronus in casu inopia, aut quando pen-
sio est apposta in limine fundationis, po-
test eam in pactum deducere absque simo-
nia, & quare! Vide ibi, & intellige
ut ibi.
- 5 Patronus non inops in actu præsentationis
potest deducere in pactum pensionem sub
expressa reservatione Beneplaciti Aposto-
lici absque simonia.
- 6 Præsentatio est Simoniacæ, si Patronus non
inops in actu præsentationis deducat in
pactum pensionem purè, & simpliciter, &
num. 9.
- 7 Non potest quis reddere Ecclesiam censua-
lem ad effectum, ut ipse, vel ejus filii, aut
nepotes præsententur à Patrono.
- 8 Consuetudines, aut Statuta extra funda-
mentalibus exigendi aliquid à Patrono in
actu præsentationis sunt reprobata.
- 10 Præsentatio facta cum pacto, ut Præsentatus
teneatur docere grammaticam, aut
curare Infirmos est Simoniacæ.

CASVS IV.

Præsentavit quidam Patronus Dives ad
Beneficium A. Titium, pacto tamen, &
conditione expressa, ut ipse Titius, post-
quam institutus fuerit, ei solvat certam
pensionem de fructibus ejusdem Benefi-
cii, queritur an hujusmodi præsentatio sit
Simoniacæ!

- 1 Rescribendum videtur præsentationem

hanc non esse simoniacam. Valet enim
Patronus ali, & sustentari de fructibus
Beneficii vigore dispositionis *Text. in
Can. quicumque 16. quæst. 7.* de quo
Part. I. Can. III. Unde Patronus si in actu
præsentationis Titii ad Beneficium de suo
jurepatronatus apposuit pactum, & con-
ditionem, ut Titius de fructibus Benefi-
cii ei solveret certam pensionem, non
proinde dici potest præsentatio hæc si-
moniacæ, quia ipse Patronus deduxit in
pactum, & conditionem id, quod sibi de
jure deberetur, & onus illud, ad quod Be-
neficiatus de jurepatronatus tenetur, jux-
ta auctoritates superius relatas *Cas. II.
n. 2., & seq.*

- 2 Quod multo magis procederet, si pen-
sio in pactum deducta esset modici valo-
ris e. g. esset quatuor, vel quinque obu-
lorum, aut unius candelæ; Hoc enim ca-
su non præsumeretur Patronus se movere
ad præsentandum pro dicta parva pen-
sione tanquam pretio præsentationis, sed
potius illam exigere in recognitionem ju-
rispatronatus, dum non est verisimile,
quod propter hujusmodi, modicam pen-
sionem Patronus moveatur ad aliquod
iniquum faciendum, ad *Text. in cap. et si
quæstiones de Simon. ibique gloss. verb. mō-
dici pretii Gonzal. in cap. 1. de Simon. nu. 8.
Fagnan. in cap. tua nos de Simon. num. 39.
Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 2. qu. 4.
art. 3. n. 3. in fin.*

- 3 Et probatur paritate; Sacerdos po-
test recipere pecuniam, ut celebret Divi-
na, Episcopus potest remittere jura Epi-
scopalia pro annua pensione absque simo-
nia, juxta *Text. in cap. Constitutus ibique
gloss. de Relig. Domib.; Abbreviatores, &
Plumbatores hic in Curia ingentem pec-
uniarum summam exigunt pro confirma-
tione Episcoporum absque labe simoniæ;
Ita etiam Patronus pro præsentatione po-
terit exigere à præsentato annuam pen-
sionem absque simonia.*

Hæc omnia suadere videntur præsen-
tationem Patroni factam cum pacto, &
conditione, ut præsentatus solvat ei cer-
tam pensionem non esse simoniacam, sed
pro clara resolutione hujus quæstionis
tres distinguo casus.

- 4 Primus est, quando Patronus est inops,
vel quando pensio fuit reservata de con-
sensu Ordinarii in limine fundationis Be-
neficii;

neficii; In hoc casu si Patronus in actu præsentationis apponit pactum, & conditionem, ut sibi solvatur à Beneficiato certa pensio de fructibus Beneficii; Præsentatio non dicitur simoniaca, quia hoc casu Patronus deducit in pactum id, quod de Jure sibi debetur, dum Beneficiatus in casu, quo pensio sit reservata in limine fundationis, aut in casu, quo Patronus sit inops, tenetur de Jure illam persolvere, & cum alere de fructibus Beneficii, dummodo concurrant ea omnia requisita, de quibus *Part.I. Can.III. Caf.I. per tot.* juxta auctoritates superius relatas *dicto Caf.II. nu.2.*, & *seq.*, quibus addo *Gloss. in cap. Ad audientiam il.2. de rescript. verb. renunciante* ibi -- *Potest dici, quod non est simonia, quia ea, que præcipiuntur à jure licite deducuntur in pactum etiam in spiritualibus -- Gloss. in cap. Significasti de elect. verb. conditione* ibi -- *Et præterea conditiones, que ipso jure insunt bene apponuntur, & exprimentur senè aliquo vitio -- Gloss. in cap. Significatum de præben. & dignit. verb. Ita quod, Navarr. conf.38. de Simon. num.1.*, *Rot. decis. 702. num.3. coram Dunoz. ibi -- Et propterea illa non fuit simoniaca, cum simonia non committatur; Si datur, aut recipiatur aliquid non per modum pretii, sed per modum sustentationis proprii ministerii.*

5 Secundus est, quando Patronus non inops præsentat pacto, & conditione, ut præsentatus teneatur ei persolvere certam pensionem, sub expressa tamen reservatione beneplaciti Apostolici, & quatenus Papa eam approbet, & non aliàs, nec aliter, nec alio modo; Nec enim in hoc casu præsentatio est simoniaca, quia vel accedit beneplacitum Apostolicum, & purgatur omnis simonia. *Rot. decis. 70. n.13. par.8.*, & *dec.323. n.9. par.16. rec.* Cùm auctoritas Papæ tollat quamcumque simoniam non à jure divino, sed à iure humano inductam, *Fagnan. in cap. ex parte. n.13. & seqq. de offic. deleg. Cassador. dec.2. per tot. de simon. dummodo accedat modo Canonico non obreptitio, aut subreptitio. Vel non accedit, & præsentatio habetur pro non facta, & consequenter non intrat simonia, juxta *Gloss. in cap. Cùm pridem de pactis verb. illicita pactionis*, ibique *Fagnan. n.19. & seqq. Cassador. dec.2. num.4. de simon. & dec.3. n.2. de renunciat. Card.**

Pars II.

de Luc. disc.48. nu.2., & *disc.64. n.27. de jurepatron. Bellest. disquisit. Cleric. par.2. §.36. num.21.* R. P. D. *Petra in Comment. ad Constit. Apostolic. Eugenii IV. 7. n.19. tom.4. pag. mibi 530. Rot. decis. 118. n.13.*, & *decis.151. n.32. post Vivian. de jurepat. & dec.702. nu.11. coram Dunoz.*, & *decis.2131. n.6. coram Coccin. & 1508. n.4. coram eodem, & in Leodien. Canonica-tus 10. Junii 1709. §. Neque pro sustinenda, & §. Secus tamen coram R.P.D. Aldrovando.*

6 Tertius casus est, quando Patronus non inops præsentat aliquem ad Beneficium sub pacto, & conditione, quod præsentatus solvat ei certam pensionem de fructibus Beneficii purè, & simpliciter absque reservatione beneplaciti Apostolici, aut quando aliquis promittit solvere pensionem Patrono, si ab ipso præsentetur, & in hoc casu præsentatio est simoniaca, & à jure improbata, cùm Patronus in actu præsentationis non possit quidquam exigere ab Ecclesia patronata, nisi id fuerit ei reservatum de consensu Ordinarii in limine fundationis, juxta *Text. in cap. præterea*, de quo dicam infra *Can.XXVII. & in cap. gravis de censib. Lambertin. de jurepat. lib.2. par.1. qu.9. art.11. n.1. & seqq. & lib.2. par.1. qu.5. art.6. Rot. in Neapolitana, seu Salernitana jurispatronatus 23. Junii 1704. §. Demum coram Omanna;* Nec aliquis potest reddere Ecclesiam censualem ad effectum, ut ipse, vel ejus filii, aut nepotes præsententur à Patrono ad illam absque labe simoniæ, ut est *Text. expres. in cap. cùm Clerici de Censibus* ibi -- *Cùm Clerici &c. Ad hoc quia Clerici quidam cum Religiosis, collusione facta citra auctoritatem diocesani Episcopi, Ecclesias, quas tenent, eis constituunt censuales, ut post decessum eorum eadem Ecclesia per representationem eorundem Religiosorum ad filios, vel nepotes Clericorum ipsorum possint transferre; Præcipimus, ut si qui inventi fuerint facere talia, eos à præscriptis Ecclesiis non differatis, appellatione postposita, remove -- ibique *Abb.n.1. Anan.n.1. Rodoan. de Simon. par.3. cap.15. num.15.**

8 Et quidem Patronus in actu præsentationis, non potest aliquid petere, & exigere in propriam utilitatem, & commodum à præsentato, etiam si adesset consuetudo, aut Statutum aliquod extra fun-

E e da-

damentale quidquam exigendi in actu præsentationis, quia hujusmodi consuetudinem, & Statuta tanquam prava, & illicita sunt reprobata tum per Concilium Tridentinum *sess. 24. de reform. c. 14.*, tum etiam per Constitutionem S. Pii V. la 104. incipien. *Durum nimis*, de qua *Bullar. nov. tom. 2.*, *Bellet. disquisit. Cleric. par. 2. §. 36. n. 23. & seq.*

- 9 His tribus casibus distinctis, nos hic versamur in tertio casu, dum Patronus præfatus non est inops, & præsentavit Titium pacto, & conditione, ut ei solveret certam pensionem purè, & simpliciter, absque reservatione beneplaciti Apostolici, ac proinde ejus præsentatio erit simoniaca, sicuti esset simoniaca, si præsentasset eundem Titium eo pacto, ut ipse loco pensionis teneretur docere grammaticam ejus filios, aut nepotes, aut alios, vel curare infirmos, cum sic Patronus pro spirituali exigeret temporale. *Gonzal. in cap. Insinuatum de simon. n. 8.*
- 11 Non obstant, quæ superius in contrarium pro ratione dubitandi afferbantur, dum absolutè non subsistit, quòd si pensio in pactum deducta à Patrono in actu præsentationis sit modici valoris, præsentatio non sit simoniaca; Distinguendum est enim, aut pensio in pactum deducta modici valoris, nimirum unius candelæ, aut alterius tenuis summæ debetur Patrono ex lege foundationis; & tunc procedit, quòd præsentatio facta cum tali pacto non sit simoniaca, quia esset deductum in pactum id, quòd de jure Patrono debetur. Aut non debetur ex lege foundationis, sed de novo imponitur à Patrono in actu præsentationis, & deducitur in pactum, & tunc etiam si sit modici valoris, adhuc præsentatio facta cum tali pacto est simoniaca, dum simonia non solum committitur in magnis, sed etiam in parvis, ubicumque apparet de intentione, & de præcedenti pacto, ac conventione, juxta *Text. in cap. Judices II. quest. 1.*, ubi patet quinque obulos simoniam inducere, & in *cap. ex tua de simon.*, ubi de sex solidis *Gonzal. in cap. 1. de simon. n. 8. Lotter. de re benef. lib. 3. q. 29. n. 98. & seq.*
- 12 Paritas autem superius deducta non officit, quia Sacerdos recipit pecuniam, ut celebret Divina non in præterium Divinorum, sed in recompensationem laboris,

ita ut videtur potiùs operas suas locare, juxta *gloss. in cap. significatum de præben. & dignit. verb. Ita quod.* Episcopus potest remittere jura Episcopalia pro annua pensione absque simonia, si annuam pensionem non deducat in pactum, & eam non percipiat propter aliquam recompensationem, sed potiùs in signum subjectionis, ut in *d. cap. Constitutus, ibique gloss. verb. Recompensationem.* Et Abbreviatores, ac Plumbatores exigunt pecuniam pro stipendio proprii laboris, non pro pretio ipsius confirmationis. Unde paritas hæc potiùs retorquetur.

ARGUMENTUM.

An Jus nominandi ad Beneficium Ecclesiasticum donari possit Sponso in capitulis matrimonialibus absque labe simoniæ?

SUMMARIUM.

- 1 Juspatronatus hæreditarium donari potest à Patrono.
- 2 Donatio jurispatronatus deducta in pactum matrimonii cum sponso, adeout aliter ipse non contraxisset, est simoniaca, secus si tale pactum non intercessit.

CASUS V.

Cum celebrarentur quædam sponsalia, sponsus in capitulis matrimonialibus donavit sponsæ cum auctoritate Ordinarii jus nominandi ad Beneficium Ecclesiasticum. Quæritur an hujusmodi donatio sustineatur citra labem simoniæ, & confirmari possit?

- 1 Videtur affirmativè asserendum. Potest enim Patronus de consensu Ordinarii donare Juspatronatus hæreditarium, ut dicam infra *Can. XVI. XVII. XVIII. XIX. & XX.* Unde non est cur hujusmodi donatio facta à sponso sponsæ confirmari, & sustineri non possit absque simonia.
- 2 Respondeo tamen in hoc casu cum distinctione: Aut donatio Jurispatronatus deducta fuit in pactum matrimonii cum sponso, adeout aliter ipse non contraxisset: vel non? Si tale pactum intercessit; simonia realiter commissa est, nec licet dispensare sine ulla causa, ut fuit resolutum in Sacra Congregatione Concilii in *Neapolitana sub diebus 4. Martii, & 6. Maji*

Maji 1690., & in decisionibus Comen. coram Manuel sub die 3. Junii 1689., & sub die 5. Junii 1690. coram Benincasa; Nullatenus obstante, quod donatio fuerit confirmata, & approbata ab Ordinario, quia non est in facultate Ordinarii approbare conventiones, & pacta illicita in Beneficialibus inter Partes inita, Rota in Leodien. Canonicatus 10. Junii 1709. §. Neque coram R.P.D. Aldrovando. Si verò tale pactum non intercessit, sed occasionaliter tantum in contractu nuptiali superaddita fuit liberalis donatio citra pactum, utique talis donatio licita est, ut apud Card. de Luc. de donat. disc. 10. num. 7. cum sequen.

Sacra autem Congregatio Concilii in Camerinen. Donationis 16. Julii 1695. ubi propositum fuit præinsertum dubium respondit -- Possè, si Sanctissimo placuerit, præfatam donationem confirmari ad cautelam per literas Apostolicas in forma Brevis.

ARGUMENTUM.

Præsentatus ad Beneficium, si tempore præsentationis dederit Patrono certa munera, & accusetur de simonia, an dictum Beneficium obtinere possit, & in eo institui in concursu alterius præsentati, qui de simonia non sit accusatus.

SUMMARIUM.

- 1 Non est promovendus ad Beneficium ille, qui de aliquo crimine est accusatus. Et quare num. 4.
- 2 Accusatio de simonia non privat aliquem Beneficio jam consequuto, sed eum arcet à consequendo. Intellige, ut ibi.
- 3 Ad probandam simoniam admittuntur etiam servi, & femina.
- 5 Accusatio simoniae, aut alterius delicti quotuplex sit?
- 6 Præsentatus ad Beneficium, & accusatus de Simonia accusatione calumniosa, ea non obstante potest institui in Beneficio ab Episcopo in concursu alterius de Simonia non accusati, & num. 11., & 17.
- 8 Præsentatus accusatus de simonia, & absolutus ab Ordinario promoveri potest ad Beneficium. Limita, ut ibi.
- 9 Præsentatus accusatus de simonia accusa-

Pars II.

tionem adminiculata, & legitime probata non solum non est promovendus, sed puniendus.

- 10 Pœna privationis Jurispatronatus habet locum in hujus venditione, & emptione, non verò in ejus donatione pro re temporali.
- 12 Si accusator simonia sit unus ex presentatis, oritur gravis suspicio calumnie.
- 13 Testis inimicus non admittitur ad probandum simoniam.
- 14 Ad effectum probandi simoniam, non sufficit, quod Testes deponant super simplici donatione rei temporalis de tempore præsentationis, sed requiritur, quod deponant super mutua causalitate inter donationem, & præsentationem.
- 15 Mutua causalitas inter donationem rei temporalis, & præsentationem, ex quibus probetur, & præsumatur? Vide ibi, & num. 16.

CASUS VI.

Duo fuerunt æqualiter præsentati ad Beneficium A. à Patronis, Titius nimirum, & Cajus; Titius autem paulò post præsentationem donavit uni ex dictis Patronis, qui eum præsentavit quædam vas argentea; Hinc Cajus compræsentatus, ut obtineret Beneficium, existimans hanc donationem fuisse factam intuitu præsentationis, eundem Titium accusavit coram Ordinario de simonia inducens in testes duos famulos ipsius Titii à propria domo ab eo ejectos, quibus probare contendit effectivam traditionem supradictorum vasorum paulò post præsentationem; Quæritur, an Episcopus possit conferre, & instituire in dicto Beneficio eundem Titium de simonia accusatum?

- 1 Respondendum videtur negativè; Quoniam juxta Canonicas sanctiones ad Beneficium non est assumendus ille, qui de aliquo crimine est accusatus, ad Text. in cap. tantis Daniel. dist. 81., & in cap. omnipotens de accusat. ibique gloss. verb. denunciantur Abb. num. 1. Butr. num. 5. Berro. Barbos. num. 1. Gonzal. num. 4. & seqq. Abb. in cap. cum in cunctis sub num. 4. de elect. Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 1. quæst. 9. art. 16. num. 3. Garz. de Benefic. par. 7. cap. 8. num. 6. Bellett. disquisit. Cleric. par. 1. §. 10. num. 40. Rot. decis. 119.

E c 2

num. 17.

2 num. 17. apud Comitoli. Licet enim accusatio de Simonia non constituat aliquem Reum, & Simoniacum, nec privet Beneficiatum Beneficio, quod jam possidet, nec eum suspendat ab hujus administratione juxta *Text. in cap. sciscitantibus* 15. *quest. 8.*, *ibique gloss.*, tamen ad instar nebulæ adumbrat splendorem famæ, & opinionis accusati, itaut pendente hujusmodi accusatione non solum accusatus non potest promoveri ad Beneficia suprema, nimirum ad Dignitates, sed nec etiam ad infima, seu simplicia, & arcetur à Beneficio querendo, & possidendo, donec concludentibus probationibus, & conjecturis dissipet hanc nebulam, & abstergat hanc maculam simoniæ sibi impictam. *Gloss. in cap. final. de Testibus Abb. in dicto cap. omnipotens de accusat. num. 3.*, *ibique Gonzal. num. 11.*, *Fagnan. num. 2.*, & *seqq. Gemin. conf. 12. num. 1.*, *Covarr. var. resol. lib. 2. cap. 8. num. 4.*, *Card. de Luc. de benefc. disc. 70. num. 5.*, & *disc. 128. n. 3.*, *Garz. de Benefc. par. 7. cap. 8. num. 35.*, *Rota decis. 73. num. 6. coram Priol.*

Nec hujusmodi accusatio, qua Cajus accusavit Titium de simonia, dici posse videtur calumniosa, quia cum ex traditione muneris subsecuta post acquisitionem rei Spiritualis oriatur suspicio simoniæ *Lotter. de re benef. lib. 3. quest. 29. num. 47.*, justa, & rationabili credulitate præsumi debet Cajus motus ad accusandum Titium de Simonia, maximè cum hanc suam accusationem adminiculaverit testimonio duorum famulorum ejusdem Titii, qui asseruerunt illum post ejus præsentationem donasse uni ex præsentantibus vasa argentea: Simonia namque cum sit difficilis probationis, & grave delictum ad eam probandam admittuntur etiam servi, & scemina ad *Text. in cap. tanta de simon. ibi Gonzal. num. 1.*, & *in cap. si Dominus de Simon. nu. 3.* & *in cap. 1. de accusat. num. 7.*, *Rot. decis. 358. num. 1. par. 2. rec. & decis. 93. num. 4. par. 4. to. 2. recant.*

4 Ratio autem est, quia in eo, qui promoveri debet ad Beneficium, necessaria est vitæ, & morum honestas, & nulla macula debet esse aspersus, atque ejus fama in nullo debet vacillare, juxta *Text. in cap. grave nimis de præben.*, & *in Clement. 1. de atar.*, & *qualit.*, *ibique Vita-*

lin. num. 55., *Fagnan. in dicto cap. omnipotens de accusat. num. 35. in fin.* Titius autem cum fuerit accusatus à Cajo de simonia, eo quod post ejus præsentationem donaverit uni ex Patronis quædam vasa argentea, gravata remansit ejus opinio, pendente hac accusatione, adeout hoc interim donec infra terminum sibi ab Episcopo assignatum ab hujusmodi accusatione non se purget, promoveri non potest, nec institui in Beneficio, nè contingat, cum revera esse Simoniacum, & talem per sententiam declarari, & sic indignum ad Beneficia promoveri, *Covarr. var. resol. lib. 1. cap. 16. num. 11. versic. quarto*, *Garz. de Benefc. par. 7. cap. 8. num. 1.*, & *seqq.*

5 Verum pro resolutione hujus questionis tres distinguo species accusationis simoniæ, aut alterius delicti; Alia enim est accusatio simoniæ pura, & simplex, & calumniosa procedens ex pravo animo; Alia est accusatio adminiculata legitimis adminiculis derivans ex zelo Justitiæ; Et alia est accusatio adminiculata simul, & concludenter probata.

6 Præsentatus ad Beneficium à Patrono, & accusatus de simonia accusatione pura, simplici, & calumniosa, & quæ obscurat famam accusati solum apud personas viles, potest promoveri ad Beneficium, ad quod fuit præsentatus, ac in eo ab Episcopo institui non obstante hujusmodi accusatione, quia accusatio calumniosa impedire non valet Episcopum instituere, & conferre Beneficium taliter accusato, aliàs aperiretur via fraudibus, dum esset in libertate cujuscumque arcere præsentatum ab institutione, quod est omnino absurdum, & ita non dicendum ad *Text. in l. nam absurdum ff. de bon. liber. Hostien. in cap. meminimus de accusat. num. 2.*, *Fagnan. in cap. omnipotens de accusat. num. 13.*, & *23.*, *ibique Gonzal. num. 10.*, *Barbos. nu. 2.*, *Navar. conf. 2. de accusat.*, *Garz. de Benefc. par. 7. cap. 8. num. 7.*, *idem Barbos. de Offic. & Potest. Episcopi par. 2. alleg. 43. num. 14.*, *Card. de Luc. de Benefc. disc. 70. num. 7.*

7 Præsentatus verò accusatus de simonia accusatione derivans ex zelo Justitiæ adminiculata legitimis adminiculis e.g. Testibus, & conjecturis legitimis, quæ quidem non convincunt accusatum de simonia,

nia, sed solum apud viros probos, & graves obscurant famam, & opinionem accusati, non potest promoveri pendente hujusmodi accusatione ob auctoritates, & rationem superius relata *S. Respondendum, & S. Ratio*, donec, & quousque se purget à macula sibi impicta intra terminum ab Episcopo assignatum, ostendendo adminicula contra se allata simoniam non probare, & pati exceptiones.

8 Si enim presentatus se purgaverit ab hujusmodi accusatione simoniae legitime adminiculata, & absolutus fuerit ab Ordinario tanquam innocens, vel ex hactenus deductis, poterit promoveri ad Beneficium, dummodo tamen non concurrat alius compræsentatus, qui nunquam fuit de Simonia nec accusatus, nec inquisitus, nec diffamatus; In hujusmodi enim concursu Presentatus accusatus accusatione prædicta, si sit absolutus ex hactenus deductis est postponendus, & præferendus in consecutione Beneficii illi, qui nunquam de tali crimine fuit accusatus; quia si fuit absolutus ex hactenus deductis; supervenientibus novis adminiculis, & conjecturis simoniae iterum vexari posset, *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæst. 31. num. 148., & seq. Rot. in Sabinen. concursus 6. Aprilis 1609. apud Marchesan. par. prima cap. 8. num. 3. fol. mibi 291., & decis. 653. num. 12., & seqq., & decis. 669. num. 8., & 14. coram Bich., & decis. 516. num. 4. coram Seraphin.*

9 Presentatus denique accusatus de simonia accusatione adminiculata, & probata adminiculis, & conjecturis talibus, quæ reum de simonia convincant ex g. adminiculata Instrumento præcedentis conventionis, & pacti, quo presentatus promiserit donare Patrono vasa argentea, dummodo ab eo præsentetur, necnon Testibus deponentibus super hac pactio- ne, & hujus effectuione, seu donatione eorundem vasorum intuitu præsentationis omni exceptione majoribus, nimirum, qui non sint singulares, nec de auditu ab Accusatore, non solum non potest promoveri ad Beneficium, ad quod fuit presentatus, sed incurrit in poenas, de quibus dicam infra *Caf. VIII. Rota decis. 93. num. 3., & 5. par. 4. tom. 2. recent.* Non tamen Presentatus in hoc casu pri-

tuitu præsentationis, sicuti nec Patronus, qui eum præsentavit intuitu dd. vasorum privabitur jure præsentandi, quia cum præfati Canones hic loquantur solum de vendentibus, & ementibus Jurispatronatus, Pœna privationis Jurispatronatus, & rei temporalis datæ in ejus pretium, habet locum solum in venditione, & emptione Jurispatronatus, non verò in donatione, juxta *Lamberin. de Jurepat. lib. 1. par. 2. quæst. 4. art. 3. num. 3.*

11 Hac triplici specie accusationis distincta censeo in casu præfati, Titium præsentatum ad controversum Beneficium, & accusatum de simonia, posse institui ab Ordinario, non obstante accusatione; quia Titius fuit accusatus à Cajo de simonia accusatione calumniosa, non adminiculata legitimis adminiculis, attentis personis Accusatoris, Testium ab Accusatore inductorum, & horum dicto.

12 Et quidem attenda persona Accusatoris, iste est Cajus compræsentatus, qui anhelat ad dictum Beneficium, & enixè instat coram Ordinario pro sui institutione, ex quo oritur gravis suspicio calumniae; cum enim agatur de interesse ejusdem Caji, dum si Titius repelleretur à consecutione Beneficii, Cajus uti compræsentatus deberet illud obtinere; præsumitur idem Cajus motus fuisse ad accusandum non zelo justitiæ, & ad publicam vindictam, nè delicta remaneant impunita, sed ad privatam utilitatem, & amore proprii interesse, & sic tamquam competitor, illegitimus accusator, & calumniator est à judicio repellendus, & Titius accusatus non est fatigandus, & molestandus, sed ac si nulla penderet accusatio, est ab Episcopo instituendus, nè Cajus compræsentatus de fraude sua commodum reportaret, ad *Text. in cap. sicut il secundo de simon., & in cap. 1. de accusat., ibique Gonzal. num. 9., idem Gonzal. in cap. Omnipotens de accusat. num. 10.*

Augetur calumnia reflectendo ad personas Testium inductorum ad probandam simoniam; Induxit enim Cajus compræsentatus, ut suam accusationem speciei zeli coloraret, Testes non omni exceptione majores, sed duos famulos inimicos Titii, & qui eum odio prosequerantur, eo quia fuerint ab ipso à propria domo ejecti, certum est, quod Testes hujusmodi

modi qualitatis non admittuntur ad probandam simoniam, & omnino invalidi sunt ad adumbrandam famam, & opinionem Accusati de tali crimine, juxta *Text. in cap. cum pater de accusat.*, ibique *Abb. num. 1.*, *Anan. Butr. num. 1.*, *Barb. num. 1.*, *Gonzal. num. 5.*, *Farinac. de Testib. qu. 53. num. 3. 7. & seqq.*, *Pignatell. consult. 44. num. 21. & 26. tom. 10.*, *Rot. decis. 358. num. 2. & seq. par. 2. rec.*

14 Reflectendo verò ad dictum horum Testium, isti nil aliud testantur, nisi quòd Titius paulò post præsentationem donaverit uni ex præsentantibus certa vasa argentea, ex hac autem attestazione non solum concludi, sed nec sumus ullus simoniæ desumi potest; Ad hunc enim effectum non sufficit, quòd Testes deponant super simplici donatione, sed requiritur, quòd probent, & testentur de donatione qualificata, nempe de mutua causalitate inter donationem, & præsentationem, seu quòd donatio, & præsentatio se invicem causaverint, nimirum, quòd donatio vasorum argenteorum fuerit facta à Titio in præmium præsentationis, & quòd præsentatio fuerit facta à Patrono in præmium dictorum vasorum, cum ex simplici donatione absque hac qualitate, seu absque hac mutua causalitate deduci non potest simonia; Ratio est quia, ut excludatur delictum simoniæ semper faciendæ est interpretatio, quòd munera, quæ subsequuntur actum præsentationis proveniant ex mera liberalitate, & gratitudine præsentati, *Lotter. de re benefc. q. 24. nu. 47. & seq. lib. 3. Pignatelli consult. 44. n. 3. tom. 10. Card. de Luc. de Benefc. disc. 127. n. 5.* Etiam si munera fuerit vicina, & proxima præsentationi, cum ex simplici vicinitate actuum non inducatur Simonia. *Rot. decis. 358. num. 11. par. 2.*, & *decis. 93. num. 19. par. 4. tom. recent.*, & *decis. 171. num. 9.*, & *seq. coram Puteo.*

15 Probatur autem mutua causalitas inter donationem, & præsentationem, seu quòd donatio, & præsentatio se invicem causaverint, si probetur antecedens pactum, & conventio donandi vasa argentea in præmium præsentationis, & præsentandi in præmium donationis, cum enim pactum, & conventio sit forma, qua constituitur simonia, absque hujusmodi

pacto ex his, quæ postea sequuntur simonia non probatur. *Gloss. in cap. sua nos de simonia Mobedan. dec. 2. de simon. Lotter. de re benefc. lib. 3. quest. 29. num. 42. & seqq. Pignatell. consult. 44. nu. 3. & 5. tom. 10. Rodoan. de simon. par. 3. cap. 24. num. 1.*

16 Probatur etiam si non concludenter, saltèm præsumptivè ex qualitate personæ donantis, & præsentantis, ex qualitate muneris, & tempore donationis; Si enim persona donans sit subditus, aut pauper, & præsentans sit Superior, aut dives, avarus, & consuetus non præsentare sine præmio, & munus sit magni valoris, & non sit consuetum dari ex lege fundationis, & donetur tempore quo præsentans habeat necessitatem ejusdem muneris, præsumitur mutua causalitas inter donationem, & præsentationem; secus si persona tam donantis, quàm præsentantis sit dives, aut donum sit modici valoris, & detur non instante necessitate, aut sit consuetum dari ex lege fundationis, juxta *Text. in cap. Et si questiones de simon. ibique gloss. Abb. n. 3. Barbos. Gonzal. n. 3. Rodoan. de simon. par. 3. cap. 24. num. 20.*, & *cap. 25. num. 8.*

17 Cum igitur Testes inducti per Cajum non probent donationem dictorum vasorum qualificatam hujusmodi qualitate, mutua causalitatis, & sint inimici Titii accusati de simonia, & Cajus sit hujus competitor; Sequitur, quòd accusatio ejusdem Caji sit calumniosa, adeo ut Episcopus hac non obstante possit Beneficium conferre Titio taliter accusato in concursu Caji compræsentati juxta *Lotter. de re Benefc. lib. 2. q. 31. nu. 151.*, & alias auctoritates superius relatas §. *Præsentatus ad Beneficium.*

ARGUMENTUM.

Jus nominandi ad Cappellanas merè laicales, an vendi, & emi possit absque simonia?

SUMMARIUM.

- 1 Jus nominandi ad Cappellanas merè laicales cum onere Missarum, est mediata annexum rei spirituali.
- 2 Simonia committitur etiam in spiritualitati annexis.

Ven-

- 3 *Venditio Officii Custodis, & Sacristæ est simoniaca.*
- 4 *Simonia committitur in omni administratione rei Ecclesiasticæ.*
- 5 *Vendere jus nominandi ad Cappellanas merè laicales, aut adolescentes in Collegio, aut puellas pro consecutione dotis non est verè, & propriè actus simoniacus, sed est actus irreligiøsus, impropriè, & similitudinariè simoniacus, & improbandus, & num. 8.*
- 6 *Jus nominandi ad Cappellanas merè laicales est mediatè annexum rei spirituali per accidens, & non per se.*
- 7 *Simonia propriè non committitur in annexis spiritualibus per accidens.*
- 9 *Sacra Congregatio Concilii semper detestata fuit pactiones, conventiones, & venditiones juris nominandi ad Cappellanas merè laicales.*

CASUS VII.

Quidam habens Jus patronatus, seu Jus nominandi Cappellanum ad Cappellaniam A. merè laicalem, cum onere Missarum pro Clericis familiæ ex Testatoris dispositione designatam, vendidit dictum jus nominandi Cajo pretio centum scutorum. Quæritur an hujusmodi venditio sit simoniaca?

- 1 Videtur hæc venditio esse simoniaca, licèt enim jus nominandi ad Cappellaniam hanc merè laicalem non sit in se quid spirituale, nec immediatè spirituali annexum; eo quia Cappellania merè laicalis, cui est annexum jus nominandi, non est in se spiritualis, sed sunt bona quædam merè temporalia destinata pro celebratione Missarum non spiritualizata ab Ordinario mediante erectione in titulum Beneficii, cujus sunt capaces etiam laici, ut superius dixi *Can. IX. X. & XI. Caf. X. num. 21.* nisi ex dispositione Testatoris sit pro solis Clericis relicta; ut in præsentiarum, tamen est mediatè annexum rei spirituali, videlicet mediante Cappellania, quæ habet annexa onera Missarum, & Clericatus, quæ in se sunt spiritualia, *Fagnan. in cap. cum pridem de pactis num. 98.*
- 2 adedque quisquis illud vendit simoniacus est, dum simonia non solum committitur in spiritualibus, sed etiam in spiritualitati annexis, ad *Text. in cap. si quis objecerit l. q. 3. in cap. questum de rerum*

permutat., & cap. præterea de transact. Roman. cons. 368. Lambertin. de jurepatr. lib. 1. par. 2. q. 5. art. 1. num. 2. Rodan. de simon. par. 3. cap. 13. num. 10. Gratian. discept. forens. 110. num. 7. & seq., & decis. March. 26. num. 12. Rot. decis. 396. num. 6. coram Pamphil.

- 3 Et patet in Officio Custodis, & Sacristæ, quod licèt in se nil spiritualitatis habeat, itaut etiam laici sint illius capaces, tamen qui illud vendit, committit simoniam, juxta *Text. in cap. Salvator l. q. 3. Fagnan. in d. cap. cum pridem de pactis n. 17.* Ita & si jus nominandi ad Cappellaniam merè laicalem sit in se merè temporale, tamen ejus venditio erit simoniaca. Ratio est, quia Cappellania merè laicalis habens annexum onus Missarum, aut Clericatus, utcumque sit res temporalis est tamen materia Ecclesiastica, ut dixi *dicto Caf. X. num. 25. ubi supra;* adedque jus nominandi ad illam erit invendibile, absque simonia, cum hæc committatur non solum in spiritualibus, aut spirituali annexis, sed etiam in omni administratione rei Ecclesiasticæ, juxta *Gloss. in d. cap. Salvator l. q. 3. verb. Et Judicem ibi. Quod in omni administratione rei Ecclesiasticæ committitur simonia, si ematur.*
- 5 At his non obstantibus censeo venditionem juris nominandi ad præfatam Cappellaniam, non esse propriè, ac strictè simoniacam, præsertim ad effectum incurrendi pœnas Simoniacis infixas. Quoniam quamvis jus nominandi ad Cappellanas collativas, seu ad Beneficia Ecclesiastica vendi, & emi non possit absque labe simoniæ, juxta dispositionem horum *Canonum*, tamen jus nominandi ad Cappellanas merè laicales, seu ad legata pia cum onere Missarum, sicuti etiam jus nominandi adolescentes in Collegio, aut puellas pro consecutione dotis, potest in alium transferri mediante pretio absque incurso simoniæ. Ratio est, quia cum hujusmodi Cappellaniæ non sint erectæ auctoritate Episcopi, nec sint collativæ, nec quid spirituale, aut spirituali per se annexum, sed sint merè administrationes bonorum laicalium sub pia dispositione Fundatorum, & ejus hæredum, seu successorum, qui tales Cappellanas dare possunt sine consensu Episcopi, quibus voluerint, dummodo sint idonei, juxta præscriptum eorum-

rumdem Fundatorum: Jus nominandi ad illas dici non potest spirituale, nec per se spirituali annexum, sed est quid merè temporale, & laicale, & consequenter esse poterit in commercio hominum, & de eo, sicut etiam de ipsismet Cappellaniis merè laicalibus, fieri transactiones, & pactiones absque vera simonia, ut tuentur *Gibballin. de simon. quest. 20. consecr. 6. Gonzal. in cap. Insnuatum nu. 8. de simon. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. glos. 5. num. 25. Valleron. de transact. tit. 3. qu. 6. num. 27. Castill. de Alimentis cap. 7. num. 14. S. Si ergo tom. 8. R.P.D. meus Petra in Comment. ad Constit. VII. Eugenii IV. num. 21. tom. 4. pag. mihi 503. Rot. decis. 365. num. 2. par. 2. diversif., & decis. 101. num. 2. coram Duno., & decis. 125. num. 4. coram Penia.*

- 6 Non obstat, quòd jus nominandi ad dictam Cappellaniam merè Laicalem sit saltèm mediatè annexum rei spirituali, nimirum mediante eadem Cappellania, quæ habet annexum onus Missarum, ac Clericatum: Etenim dupliciter considerari potest annexio alicujus rei spirituali, e. g. Clericatus nimirum *necessariò per se, seu per identitatem, vel quasi* (ut dicuntur annexa omnia Beneficia Ecclesiastica, & jus præbendæ Clericatus) & *per accidens*. Jus nominandi ad hanc Cappellaniam non est mediatè annexum necessariò & per se, sed tantùm per accidens rei spirituali, quia Cappellania est annexa oneri Missarum, & Clericatus solum per accidens, ex voluntate scilicet Fundatoris, qui sicuti ei annexit onera Missarum, & Clericatus, ita poterat illa non annexere, & proinde vendere jus nominandi ad hanc Cappellaniam, & si mediatè annexum rei spirituali, tamen non erit verè, & propriè simoniacum, cùm simonia vera, & propria committatur in spiritualibus annexis per se, & non per accidens *Fagnan. in d. cap. Cum pridem de pactis n. 109. R.P.D. meus Petra in Comment. ad d. Constit. VII. Eugenii IV. n. 21. tom. 4.*

Nec adversatur paritas ex Officio Custodis, & Sacristæ deducta, quia hujusmodi Officium est per se materia Ecclesiastica, & per se est administratio rei Ecclesiastica; At jus nominandi ad Cappellaniis merè laicales, sicuti ipsæmet Cappellaniæ merè laicales non sunt materia Ecclesiastica, & administratio rei Eccle-

siastica per se, sed per accidens ex libera voluntate Testatoris. Unde non mirum, si vendere dictum Officium sit simoniacum, non verè sit propriè simoniacum, vendere hujusmodi jus nominandi.

- 8 Verùm quamvis vendere jus nominandi ad Cappellaniis merè laicales non sit propriè actus simoniacus, tamen est actus irreligiosus, & impropiè, ac similitudinariè simoniacus, eo quia originem habet ex avaritia, & ex turpi lucro, quod est radix simoniæ, ut optimè *Barbos. in d. cap. Salvator 1. q. 3. num. 7. Valleron. de transact. tit. 3. q. 6. num. 31.* & uti talis est omnino detestandus, & reprobandus, & defacto Sacra Congregatio Concilii semper detestata fuit hujusmodi pactiones, conventiones, & venditiones juris nominandi ad Cappellaniis merè laicales, ut in *Viterbien. 15. Januarii 1661., & in Vercellen. Beneplaciti 27. Aprilis 1709.* ubi fuit denegata approbatio Apostolica cujusdam conventionis, qua cedebatur jus nominandi ad Cappellaniam merè laicalem mediante pretio, & in *Spoletana Cappellania 15. Novembris 1710.* ubi reprobata fuit concessio Cappellaniæ merè laicalis favore cujusdam, qui ut ad eam nominaretur donavit Patrono certa bona.

ARGUMENTUM.

Emens Universitatem bonorum principaliter, ut emat Juspatronatus ei annexum, an incurrat in pœnas Simoniacis inflictas, & quæ sint hujusmodi pœnæ?

SUMMARIUM.

- 1 *Simonia mentalis committit ille, qui præstat obsequium Patrono, cum intentione ut præsentetur, aut ei relinquatur juspatronatus.*
- 2 *Simonia mentalis solum punitur à Deo, & non ab Ecclesia.*
- 3 *Emens Castrum cum intentione principaliter emendi juspatronatus, si hæc intentio, seu voluntas sinit in finibus pure, & simplicis voluntatis non incidit in pœnas Simoniacis inflictas, secus si hæc intentio, seu voluntas per aliquod signum externum manifestetur. num. 4.*
- 5 *Pœna contra vendentes, & ementes juspatronatus per se quanam sint? Vide ibi, & num. 11.*

Emens,

- 6 *Emens, & vendens juspatronatus eo privantur ipso jure, sed limita, ut num. 7.*
 8 *Emens, & vendens juspatronatus privatur pretio. Limita, ut num. 9.*
 9 *Si Ecclesia ipsa emat à suo Patrono juspatronatus, an evadat libera? & pretium, cui applicabitur?*

CASUS VIII.

CUpiens Titius videre proprium filium in statu Sacerdotali, & ad hunc effectum eum obtinere Beneficium A. emit quoddam Castrum principaliter, ut emeret Juspatronatus ejusdem Beneficii dicto Castro annexum, & deinde effectus Patronus presentavit ad dictum Beneficium proprium filium, in quo consecutivè hic institutus fuit ab Ordinario, ac ad illius titulum ordinatus. Queritur an Titius incurrerit in pœnas Simoniacis infirmitas?

Respondendum videtur *negativè*. Nam licet Titius emendo Castrum principaliter, ut emeret Juspatronatus ei annexum, commiserit simoniam mentalem, sicuti simoniam mentalem committit ille, qui præstat Patrono obsequium, favorem, vel humanam gratiam, cum intentione, ut presentetur ad Beneficium, vel ei relinquatur Juspatronatus, aut ille, qui presentat aliquem ad Beneficium, vel ei relinquit Juspatronatus cum intentione recompensandi, & remunerandi servitia ab eo sibi præstita, juxta *Text. in Can. Sunt nonnulli l. q. 1. cap. Ex diligenti de simon. Rodoan. de simon. par. 1. cap. 25. num. 15. Monacell. ad formul. legal. par. 1. pag. mibi 274. n. 7.* Nihilominus non incurrit in pœnas Simoniacis à jure Ecclesiastico infirmitas, cum simonia mentalis solum puniatur à Deo, qui judicat de internis, & occultis, & solus est scrutator cordium, & cognitor occultorum, non verò ab Ecclesia, quæ tantum de externis, & manifestis judicat, & non de occultis; *Text. in cap. Tua nos de simon. ibique Fagnan. num. 40. & seqq. Rodoan. de simon. par. 1. cap. 12. num. 8. & par. 4. cap. 8. num. 2. & num. 24. Antonell. de regim. Eccles. lib. 6. cap. 18. n. 3. & de jur. & onerib. Cleric. lib. 1. par. 3. c. 36. num. 2. Rot. decis. 166. num. 2. par. 2. rec.*

3 Verum in hoc casu distinguendum est, Aut intentio, seu voluntas Titii principaliter emendi Juspatronatus sistit in statu

Pars II.

simplicis, ac nudæ voluntatis, & Titius emens Castrum cum hac intentione non incurrit in pœnas contra Simoniacos à jure promulgatas; Ratio est, quia quæ in finibus nudæ voluntatis consistunt, & signis exterioribus non declarantur, licet puniantur à Deo, tamen non subjiciuntur ultioni Ecclesiæ, quia ex voluntate non scandalizatur Ecclesia, seu communio fidelium, nisi voluntas processerit in actum, juxta *cap. Erubescant dist. 32.*, & alias auctoritates superius relatas.

4 Aut superadditur aliquid externum, per quod manifestetur hujusmodi intentio, & voluntas emendi principaliter Juspatronatus; ex. gr. adfit confessio ejusdem Titii, quod ipse emit dictum Castrum principaliter ut emeret Juspatronatus, vel interveniat pactum sive expressum, sive tacitum dandi à Titio emente, & exigendi à vendente Castrum plus pretii ratione Jurispatronatus, vel concurrant aliæ conjecturæ, quibus manifestetur hujusmodi intentio, & in hoc casu Titius emens Castrum cum intentione, & voluntate emendi principaliter Juspatronatus incidit in pœnas, immo etiam vendens Castrum cum dicto pacto in easdem pœnas incurrit, ut docet *Lambertin. de jurepatr. lib. 1. par. 2. q. 5. art. 20. num. 17. Fagnan. in d. cap. Tua nos de simon. n. 45.*

5 Quæ autem sint hujusmodi pœnæ contra vendentes, & ementes Juspatronatus; In primis dico, pœnam Patroni vendentes, & alterius ementis Juspatronatus esse nullitatem actus venditionis, & emptionis, & privationem ejusdem Jurispatronatus ipso jure incurrendam juxta secundam conclusionem deductam in *Commentario* horum Canonum, & auctoritates ibi relatas *Can. IV. Cas. XIII. nu. 11.* quidquid minus rectè contra expressam dispositionem Tridentini *sess. 25. de reform. cap. 9. sentiat Tondut. quæst. benef. par. 2. cap. 5. §. 1. num. 4.* ubi dicit simoniacum ratione emptionis, & venditionis Jurispatronatus non incurrere privationem illius ipso jure.

6 Vendens enim, & emens Juspatronatus eo privantur ipso Jure, & Ecclesia evadit libera; Ratio est, quia tam Emptor, quam venditor in casu isto ex contractu simoniaco fecit injuriam Ecclesiæ juxta *Text. in cap. consulere de simon.* Unde indu-

Ff du-

dubio pœna imposita à Canone applicari debet Ecclesiæ læsæ, & cui facta fuit injuria argum. *Text. in cap. de hoc de simon.* Cum autem pœna imposita à Canone sit, quod Emptor, & venditor priventur Jurepatronatus, Sequitur quod Juspatronatus applicari debeat Ecclesiæ, seu potius, quod Ecclesia evadat libera; Et ita tuentur *Innocen. Abb. Ber. num. 7. Anan. num. 5. Butr. num. 9. in supradicto Canon. XII. ibique gloss. in verb. spoliando Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 2. quæst. 5. art. 3. Roch. de Curt. eodem tract. verb. ipse, vel is quæst. 25. num. 54. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 9. num. 68. Barbof. ad Concil. sess. 25. de reform. cap. 9. num. 81.*

7 Dummodo tamen Patronus sit unicus, & agatur de Jurepatronatus hæreditario, quia si sint plures Patroni, & unus ex eis vendat Juspatronatus pro sua rata, seu voce, Ecclesia non evadit libera, sed vox illius spectabit ad Episcopum, qui unâ cum aliis Compatronis præsentabit, *Lambertin. de jurepat. lib. 3. quæst. 8. art. 10. num. 1. Card. de Luc. eodem tract. disc. 56. nu. 18. Vivian. eodem tract. par. 1. lib. 4. cap. 5. num. 12.* Et si Juspatronatus sit gentilitium, & non hæreditarium, pariter Ecclesia non evadit libera, sed vivente Patrono Simoniaco, si Ecclesia vacaret, ad eam præsentaret Episcopus; post verè mortem dicti Patroni Juspatronatus transire debet ad illum, qui est de genere vocato; Ratio est quia iste non habet Juspatronatus à Patrono, qui commisit simoniam, sed à Fundatore, qui ipsum vocavit ad Juspatronatus, adeoque simonia illius Patroni non potest huic præjudicare, *Barbof. ad Concil. sess. 25. de reformat. dicto cap. 9. num. 81. Adden. ad decis. 46. num. 10. par. 9. tom. 1. recent.*, & in terminis Patroni hæretici notavi superius *Part. I. Can. IV. d. Cas. XIII. num. 12.*

Non obstat, quod supradictus Canon. XII. hic loquatur solum de Emptore Jurepatronatus, hoc illum privando, & non de venditore, adeoque in hoc casu Ecclesia non fiat libera, sed Juspatronatus remanebit penès venditorem, quia eo ipso, quod Canon præfatus imponit pœnam privationis Juspatronatus Emptori censetur illam etiam imponere venditori, dum in correlativis pœna imposita uni, censetur imposita alteri, concur-

rente eadem ratione, ut *in l. final. ff. de accip.*

9 Ulterius tam emens, quàm vendens Juspatronatus privantur pretio, quoniam istud non debet restitui Emptori, nec potest remanere penès venditorem, sed applicari debet Ecclesiæ, cui facta fuit injuria, ita *Abb. in hoc Can. XIII. nu. 3. ibique Anan. Lambertin. ubi sup. art. 5. n. 2. Rodoan. de Simon. par. 3. cap. 20. num. 10. Antonell. de regim. Eccles. lib. 6. cap. 18. num. 5. §. Cui vero.* Dummodo Emptor, seu qui dedit pecuniam non sit Pauper, & non erraverit in Jure, quia si sit Pauper, & erraverit in Jure, eo quia bona fide dederit pecuniam pro Jurepatronatus, hæc ei relaxato Juris rigore ex misericordia restituitur, *Gloss. in cap. de hoc de Simon. verb. restituant ibique Abb. num. 11. Fagnan. in cap. tua nos de Simon. num. 13.*

10 Pone quod Ecclesia ipsa emat Juspatronatus secundum se expressè à suo Patrono; An in hoc casu Ecclesia erit libera, vel potius Juspatronatus remanebit penès venditorem. Respondeo Ecclesiam in hoc casu esse liberam non ratione sui contractus, sed quia venditur, ob delictum simoniæ commissum privandus est Jurepatronatus, & pretium in hoc casu non deberet applicari Ecclesiæ, quia ejus reddit se indignam, sed à superiore Pauperibus deberet erogari, ita *Abb. Bero. num. 8. Anan. num. 5. Butr. num. 11. in hoc Can. XII. Lambertin. ubi supra art. 4. nu. 1., & Roch. de Curt. ubi supra nu. 56. Fagnan. in d. cap. tua nos de simon. n. 13.*

Alia pœna contra vendentes, & ementes Juspatronatus est Excommunicatio, dum emens, & vendens Juspatronatus debent excommunicari si sint personæ particulares, si verò sint Universitates debent interdicto subjici juxta *Extravag. cum detestabile de simon.*, & dispositionem Concilii Tridentini *sess. 25. de reformat. cap. 9.* ibi -- *Nec dictum Juspatronatus venditionis, aut alio quocumque titulo in alios, contra Canonicas sanctiones transferre præsumant, si fecerint excommunicationis, & interdicti pœnis subjiciuntur* -- de quo infra *Part. V. Can. . . . ibique Barbof. num. 81., & seq. Cassador. decis. 5. de constit. num. 1. Vivian. de jurepat. lib. 4. cap. 5. num. 11. Bellett. disquisit. Cleric. par. 2. de pœnis Cleric. §. 36. num. 2.*

ARGUMENTUM.

Patronus potest præsentare filium ad Ecclesiam vacantem.

SUMMARIUM.

- 1 Patronus potest præsentare filium ad Ecclesiam vacantem, in casu, quo non emat Juspatronatus cum hac intentione, ut num. 2.

CASUS IX.

Queritur in hoc casu: An Patronus possit præsentare filium?

Et videtur respondendum negativè, quia Pater, & filius censetur una, & eadem persona *l. fin. C. de impub.*, sed Patronus non potest præsentare se ipsum, ut dicam infra. *Can. XXIX.* Ergo nec ejus

filium. Item præsentatio filii, aut nepotis est ab hoc *Can. XII.* prohibita, ergo non potest Patronus præsentare filium.

1 Contrarium tamen est de jure verius, & ita tenent *Abbas, & Butr. in cap. consuluit, & in dicto Can. XII. ibique Bero. num. 6. Gonzal. Roland. conf. 47. par. 86. tom. 1. Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 1. quæst. 8. art. 12.*

2 Non obstat primum objectum, quia licet pater, & filius sint una, & eadem persona fictione juris, tamen realitate sunt duæ personæ distinctæ; Nec adversatur alterum objectum; Quia præsentatio filii est prohibita à dicto *Can. XII.*, si quis emat Juspatronatus secundum se, aut Universitatem, cui est annexum Juspatronatus cum intentione præsentandi filium, aut nepotem; Secus quando quis non ita simoniacè emit Juspatronatus.

CANON XIV.

ALEXANDER III. Herforden. Episcopo, & Abb. de Forde.

EX literis Joannis Salabrien. Episcopi accepimus, quòd defuncta Persona Ecclesiæ de Laton. G. Miles, qui Villam, in qua Ecclesia sita est, à Monasterio de Vinton ad firmam tenebat, ad eandem vacantem G. Clericum prædicto Episcopo præsentavit. Postmodum Abbatissa prædicti Monasterii alium præsentavit eidem ad Ecclesiam superscriptam, quo nolente præsentatum ab ea recipere apud Cantuariensem Archiepiscopum, gravem de Episcopo deposuit quæstionem &c. Mandamus, quatenus si vobis constiterit, quòd præfato Militi præscripta Villa fuerit, non excepto Juspatronatus, ad firmam concessa, vel antequam de Juspatronatus inter Abbatissam, & Militem controversia esset suborta, præfatus G. in præscripta Ecclesia per Episcopum ad præsentationem Militis institutus fuisset, ei (dummodo aliàs sit idoneus) adjudicetis Ecclesiam; Ita quòd si Abbatissa obtineat adversus Militem, illi de temporalibus debeat respondere.